

9. Hafta Noktalama İşaretleri

Başlat

Dersin Hedefi

Bu dersin hedefleri şöyledir;

- Noktalama işaretlerini doğru ve yerli yerinde kullanan kişiler
- duygu ve düşünceleri daha açık ifade edebilir;
 - cümlelerin yapılarını, duraklama sürelerini ve yerlerini daha net gösterebilir;
 - okuyucunun doğru okuma ve anlamasını kolaylaştırır;
 - sözün vurgu, ton gibi özelliklerini daha iyi belirleyebilir.

İçindekiler

İşleyeceğimiz Konular Kısaca Şöyledir:

- Nokta (.)
- Virgül (,)
- Noktalı Virgül (;)
- İki Nokta (:)
- Üç Nokta (...)
- Soru İşareti (?)
- Ünlem İşareti (!)
- Kısa Çizgi (-)
- Uzun Çizgi (—)
- Eğik Çizgi (/)
- Ters Eğik Çizgi (\)
- Tırnak İşareti (" ")
- Tek Tırnak İşareti ('')
- Denden İşareti (")
- Yay Ayraç ()
- Köşeli Ayraç ([])
- Kesme İşareti (')

Kaynak: Türk Dil Kurumu yazım

Nokta (.)

1. Tamamlanmış olan **cümlelerin sonuna** konur:

2. Bazı **kısaltmaların sonuna** konur:

Örnekleri inceleyelim:

Deniz, bir okyanus ile bağı olan ve büyük bir alanı kaplayan ve genellikle tuzlu olan su birikintisidir.

Örnekleri inceleyelim:

Alb. (albay), Dr. (doktor), Yrd. Doç. (yardımcı doçent), Prof. (profesör), Cad. (cadde), Sok. (sokak), s. (sayfa), sf. (sıfat), vb. (ve başkası, ve benzeri, ve benzerleri, ve bunun gibi), Alm. (Almanca), Ar. (Arapça), İng. (İngilizce) vb.

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Nokta (.)

3. Sayılardan sonra sıra bildirmek için konur:

Örnekleri inceleyelim:

II. Mehmet,
XIV. Louis,
XV. yüzyıl;

4. Arka arkaya sıralandıkları için virgülle veya çizgiyle ayrılan rakamlardan yalnızca sonuncu rakamdan sonra nokta konur:

Örnekleri inceleyelim:

3, 4 ve 7. maddeler;

5. Bir yazının maddelerini gösteren rakam veya harflerden sonra konur:

Örnekleri inceleyelim:

I.	1.	A.	a.
II.	2.	B.	b.

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Nokta (.)

6. Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur:

Örnekleri inceleyelim:

29.5.1453,
29.X.1923 vb.

UYARI: Tarihlerde ay adları yazıyla da yazılabilir. Bu durumda ay adlarından önce ve sonra nokta kullanılmaz:

Örnekleri inceleyelim:

29 Mayıs 1453,
29 Ekim 1923 vb.

7. Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur:

Örnekleri inceleyelim:

Tren 09.15'te kalktı.
Toplantı 13.00'te başladı.
Tören 17.30'da, hükûmet daireleri kapandıktan yarım saat sonra başlayacaktır.
(Tarık Buğra)

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Nokta (.)

8. Kitap, dergi vb.nin künyelerinin sonuna nokta konur:

Örnekleri inceleyelim:

Agâh Sırrı Levend, Türk Dilinde Gelişme ve Sadeleşme Evreleri, TDK Yayınları, Ankara, 1960.

9. Dört ve dörtten çok rakamlı sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve araya nokta konur:

Örnekleri inceleyelim:

1.000,
326.197,
49.750.812 vb.

10. Genel Ağ adreslerinde nokta kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

<http://tdk.org.tr>

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Virgöl (,)

1. Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına konur:

2. Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur:

Örnekleri inceleyelim:

- Fırtınadan, soğuktan, karanlıktan ve biraz da korkudan sonra bu sıcak, aydınlık ve sevimli odanın havasında erir gibi oldum. (Halide Edip Adıvar)
- Sessiz dereler, solgun ağaçlar, sarı güller
Dillenmiş ağızlarda tutuk dilli gönüller
(Faruk Nafiz Çamlıbel)

Örnekleri inceleyelim:

- Oraları ben gördüm, çok beğendim.
- Petrol fiyatları arttı, araba satışları azaldı.

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Virgül (,)

3. Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için konur:

Örneği inceleyelim:

Fadime Hanım, merdivenlerde askerden gelen oğlunun ayak seslerini duyar duymaz koltuğundan fırlamış ve ona kapıyı kendi eliyle açmaya gelmişti.

4. Cümle içinde ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için ara sözlerin veya ara cümlelerin başına ve sonuna konur:

Örneği inceleyelim:

Zemin bu kadar koyu bir kırmızıya dönüşünce, bir an için de olsa, belirginliğini yitiriverdi sivilceleri.
(Elif Şafak)

5. Anlama güç kazandırmak için tekrarlanan kelimeler arasına konur:

Örneği inceleyelim:

Akşam, yine akşam, yine akşam,
Göllerde bu dem bir kamış olsam!
(Ahmet Haşim)

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Virgül (,)

6. Tırnak içinde olmayan alıntı cümlelerinden sonra konur:

Örnekleri inceleyelim:

- Ankara'ya yarın gideceğim, dedi.
- Aç karnına sigara içmekle hiç de iyi etmiyorsun, dedi. (Necati Cumalı)

7. Konuşma çizgisinden sonraki alıntı cümlesinin bitimine konur:

Örnekleri inceleyelim:

- Bu akşam Datça'ya gidiyor musunuz, diye sordu.,

8. Edebî eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadenin sonuna konur:

Örnekleri inceleyelim:

Bahçe kapısını açtı. Semet Bey'e,
– Bu anahtar köşkü de açar, dedi.
(Ömer Seyfettin)

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Virgül (,)

9. Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul ve teşvik bildiren hayır, yok, evet, peki, pekâlâ, tamam, olur, hayhay, başüstüne, öyle, haydi, elbette gibi kelimelerden sonra konur:

Örnekleri inceleyelim:

- Peki, gideriz.
- Olur, ben de size katılırım.
- Hayhay, memnun oluruz.
- Haydi, geç kalıyoruz.

10. Bir kelimenin kendisinden sonra gelen kelime veya kelime gruplarıyla yapı ve anlam bakımından bağlantısı olmadığını göstermek ve anlam karışıklığını önlemek için kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

- O, genç fakat ihtiyar görünen bir adamcağızdır.
- Bu gece, eğlenceleri onları iyiden iyiye rahatsız etmeye başlamıştı.

[GÖSTER](#)

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Virgül (,)

11. Hitap için kullanılan kelimelerden sonra konur:

Örnekleri inceleyelim:

- Efendiler, bilirsiniz ki hayat demek, mücadele, müsademe demektir. (Atatürk)
- Sayın Başkan,
- Sevgili Kardeşim,
- Değerli Arkadaşım,

12. Sayıların yazılışında kesirleri ayırmak için kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

- 7,4 şiddetindeki deprem halkı sokağa döktü.
- 3,5 kg seker var.

GÖSTER

Örnekleri görmek için butona tıklayın.

Virgül (,)

13. Metin içinde art arda gelen zarf-fiil eki almış kelimelerden sonra konur:

UYARI. Metin içinde zarf-fiil eki almış kelimelerden sonra virgül konmaz:

Örnekleri inceleyelim:

- Ancak yemekte bir karara varıp, arkadaşına dikkatli dikkatli bakarak konuştu.

Örnekleri inceleyelim:

- Cumaları bahçede buluştukça kıza kendisinin adı bir mektep talebesi olmadığını anlatmaya çalışıyordu. (Halide Edip Adıvar)
- Şimdiye dek, ben kendimi bildim bileli kimse Değirmenoluk köyünden kaçıp da başka köyde çobanlık, yanaşmalık etmedi. (Yaşar Kemal)
- Meydanlığa varmadan bir iki defa İsmail kendisini gördü mü diye kahveye baktı. (Necati Cumalı)

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Virgül (,)

14. Özne olarak kullanıldıklarında bu, şu, o zamirlerinden sonra konur:

Örnekleri inceleyelim:

- Bu, benim gibi yazarlar için hiç kolay olmaz.
- O, eski defterleri çoktan kapatmış.

15: Kitap, dergi vb.nin künyelerinde yazar, eser, basımevi vb. maddelerden sonra konur:

Örnekleri inceleyelim:

Falih Rifki ATAY, Tuna Kıyıları, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1938.

UYARI: Yazarın soyadı önce yazılmışsa soyadından sonra da virgül konur:

Örnekleri inceleyelim:

ERGİN, Muharrem, Dede Korkut Kitabı, Ankara, 1958.

UYARI: Metin içinde ve, veya, yahut, ya ...ya bağlaçlarından önce de sonra da virgül konmaz:

Örnekleri inceleyelim:

Nihat sabaha kadar uyuyamadı ve şafak sökerken Faik'e bol teşekkürlerle dolu bir kâğıt bırakarak iki gün evvelki cephe dönüşü kıyafeti ile sokağa fırladı. (Peyami Safa)

GÖSTER

Örnekleri görmek için butona tıklayın.

Virgül (,)

UYARI: Tekrarlı bağlaçlardan önce ve sonra virgül konmaz:

UYARI: Cümlede pekiştirme ve bağlama görevinde kullanılan da / de bağlacından sonra virgül konmaz:

Örnekleri inceleyelim:

- Hem gider hem ağlar.
- Ya bu deveyi gütmeli ya bu diyardan gitmeli. (Atasözü)
- Gerek nesirde gerek nazımda yeni bir söyleyişe ulaşılmıştır.

Örneği inceleyelim:

İmlamız lisanımız düzelince, lisanımız da kafamız düzelince düzelecek çünkü o da ancak onlar kadar bozuktur, fazla değil!
(Yahya Kemal Beyatlı)

GÖSTER

Örnekleri görmek için butona tıklayın.

Virgül (,)

UYARI: Metin içinde -ınca / -ince anlamıyla zarf-fiil görevinde kullanılan mı / mi ekinden sonra virgül konmaz:

Örnekleri inceleyelim:

- Ben aç yattım mı kötü kötü rüyalar görürüm nedense. (Orhan Kemal)
- Öyle zekiler vardır, konuştular mı ağızlarından bal akıyor sanırsın. (Attila İlhan)

UYARI: Şart ekinden sonra virgül konmaz:

Örnekleri inceleyelim:

- Tenha köşelerde ağız ağıza konuşurken yanlarına biri gelecek olursa hemen susuyorlardı. (Reşat Nuri Güntekin)
- Gör gözlerinle de aklın yatarsa anlatıver millete. (Tank Buğra)

[GÖSTER](#)

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Noktalı Virgül (;)

1: Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur:

Örnekleri inceleyelim:

- Erkek çocuklara Doğan, Tuğrul, Aslan, Orhan; kız çocuklara ise İnci, Çiçek, Gönül, Yonca adları verilir.
- Türkiye, İngiltere, Azerbaycan; Ankara, Londra, Bakü.

2: Ögeleri arasında virgöl bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur:

Örnekleri inceleyelim:

- Sevinçten, heyecandan içim içime sığmıyor; bağırarak, kahkahalar atmak, ağlamak istiyorum.
- At ölür, meydan kalır; yiğit ölür, şan kalır. (Atasözü)

3: İki kiden fazla eş değer ögeleri arasında virgöl bulunan cümlelerde öznenin sonra noktalı virgöl konabilir:

Örnekleri inceleyelim:

- Yeni usul şiirimiz; zevksiz, köksüz, acemice görünüyordu. (Yahya Kemal Beyatlı)
- Kuşlar; tüylü, kanatlı, sıcakkanlı, yumurta ile üreyen, omurgalı hayvanlar.

[GÖSTER](#)

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

İki Nokta (:)

1. Kendisiyle ilgili örnek verilecek cümlelerin sonuna konur:

Örnekleri inceleyelim:

Millî Edebiyat akımının temsilcilerinden bir kısmını sıralayalım: Ömer Seyfettin, Halide Edip Adıvar, Ziya Gökalp, Mehmet Emin Yurdakul, Ali Canip Yöntem.

2. Kendisiyle ilgili açıklama verilecek cümlelerin sonuna konur:

Örnekleri inceleyelim:

- Bu kararın istinat ettiği en kuvvetli muhakeme ve mantık şu idi: Esas, Türk milletinin haysiyetli ve şerefli bir millet olarak yaşamasıdır. (Atatürk)
- Kendimi takdim edeyim: Meclis kâtiplerindenim. (Faliş Rıfkı Atay)

GÖSTER

Örnekleri görmek için butona tıklayın.

İki Nokta (:)

3. Ses bilgisinde uzun ünlüyü göstermek için kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

- a:ile,
- ka:til,
- usu:le,
- i:cat.

4. Karşılıklı konuşmalarda, konuşan kişiyi belirten sözlerden sonra konur:

Örnekleri inceleyelim:

- Bilge Kağan: Türklerim, işitin!
- Üstten gök çökmedikçe, alttan yer delinmedikçe
- Ülkenizi, törenizi kim bozabilir sizin?
- Koro: Göğe erer başımız başınla senin!

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

İki Nokta (:)

5: Edebi eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadenin sonuna konur:

6: Genel Ağ adreslerinde kullanılır:

7. Matematikte bölme işareti olarak kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

– Buğdayla arpadan başka ne biter
bu topraklarda?
Ziraatçı sayar:
– Yulaf, pancar, zerzevat, tütün...
(Falih Rıfkı Atay)

Örnekleri inceleyelim:

<http://tdk.org.tr>

Örnekleri inceleyelim:

- $56:8=7$,
- $100:2=50$ vb.

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Üç Nokta (...)

1. Anlatım olarak tamamlanmamış cümlelerin sonuna konur:

Örnekleri inceleyelim:

- Ne çare ki çirkinliği hemencecik ve herkes tarafından görülüyordu da bu yanı...
(Tarık Buğra)

2. Kaba sayıldığı için veya bir başka sebepten dolayı açık yazılmak istenmeyen kelime ve bölümlerin yerine konur:

Örnekleri inceleyelim:

- Kılavuzu karga olanın burnu b...tan çıkmaz.
- Arabacı B...’a yaklaştığını söylüyor, ikide bir fırsat bularak arabanın içine doğru başını çeviriyordu. (Ahmet Hamdi Tanpınar)

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Üç Nokta (...)

3. Alıntılarda başta, ortada ve sonda alınmayan kelime veya bölümlerin yerine konur:

Örnekleri inceleyelim:

... derken şehrin öte başından boğuk boğuk sesler gelmeye başladı...
(Tarkan Buğra)

4. Sözün bir yerde kesilerek geri kalan bölümün okuyucunun hayal dünyasına bırakıldığını göstermek veya ifadeye güç katmak için konur:

Örnekleri inceleyelim:

- Sana uğurlar olsun... Ayrılıyor yolumuz! (Faruk Nafiz Çamlıbel)
- Binaenaleyh, biz her vasıttan, yalnız ve ancak, bir noktadan istifade ederiz. O noktadan şudur: Türk milletini, medeni cihanda layık olduğu mevkiye isat etmek ve Türk cumhuriyetini sarsılmaz temelleri üzerinde, her gün, daha ziyade takviye etmek... (Atatürk)

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Üç Nokta (...)

5. Ünlem ve seslenmelerde anlatımı pekiştirmek için konur:

Örnekleri inceleyelim:

Gölgeler yaklaştılar. Bir adım kalınca onu kıyafetinden tanıdılar:
— Koca Ali... Koca Ali, be!..
(Ömer Seyfettin)

UYARI. Ünlem ve soru işaretinden sonra üç nokta yerine iki nokta konulması yeterlidir:

Örnekleri inceleyelim:

- Gök ekini biçer gibi!.. Başaklar daha dolmadan. (Tarık Buğra)
- Nasıl da akşam oldu?.. Nasıl da yavrucuklar sustu?.. Nasıl da serçecikler yuvalarına sığındı?.. (Necip Fazıl Kısakürek)

GÖSTER

Örnekleri görmek için butona tıklayın.

Üç Nokta (...)

6. Karşılıklı konuşmalarda, yeterli olmayan, eksik bırakılan cevaplarda kullanılır:

UYARI: Üç nokta yerine iki veya daha çok nokta kullanılmaz.

Örnekleri inceleyelim:

- — Yabancı yok!
- — Kimsin?
- — Ali...
- — Hangi Ali?
- — ...
- — Sen misin, Ali usta?
- — Benim!..
- — Ne arıyorsun bu vakit buralarda?
- — Hiç...
- — Nasıl hiç? Suyu çekicini mi düşürdün yoksa!..
- — !.. (Ömer Seyfettin)

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Soru İşareti (?)

1. Soru eki veya sözü
içeren cümle veya sözlerin
sonuna konur:

Örnekleri inceleyelim:

- Ne zaman tükenecek bu yollar,
arabacı? (Faruk Nafiz Çamlıbel)
- Atatürk bana sordu:
— Yeni yazıyı tatbik etmek için ne
düşündünüz?
(Faliş Rifki Atay)

2. Soru bildiren ancak soru
eki veya sözü içermeyen
cümlelerin sonuna konur:

Örnekleri inceleyelim:

- Gümrükteki memur başını
kaldırdı:
— Adınız?

3. Bilinmeyen, kesin
olmayan veya şüpheyile
karşılanan yer, tarih vb.
durumlar için kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

- Yunus Emre (1240 ?-1320),
(Doğum yeri: ?) vb.
- 1496 (?) yılında doğan Fuzuli...
- Ankara'dan Antalya'ya arabayla
üç saatte (?) gitmiş.

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Soru İşareti (?)

UYARI. mı / mi ekini alan yan cümle temel cümlelerin zarf tümleci olduğunda cümlelerin sonuna soru işareti konmaz:

Örnekleri inceleyelim:

- Akşam oldu mu sürüler döner.
- Hava karardı mı eve gideriz.
- Bahar gelip de nehir çağıl çağıl kabarmaya başlamaz mı içimi geri kalmış bir saat huzursuzluğu kaplardı. (Haldun Taner)

UYARI. Soru ifadesi taşıyan sıralı ve bağlı cümlelerde soru işareti en sona konur:

Örnekleri inceleyelim:

- Çok yakından mı bu sesler, çok uzaklardan mı?
- Üsküdar'dan mı, Hisar'dan mı, Kavaklardan mı? (Yahya Kemal Beyatlı)

GÖSTER

Örnekleri görmek için butona tıklayın.

Ünlem İşareti (!)

1. Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümle veya ibarelerin sonuna konur:

Örnekleri inceleyelim:

- Hava ne kadar da sıcak!
- Aşk olsun!
- Ne kadar akıllı adamlar var!
- Vah vah!

2. Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra konur:

Örnekleri inceleyelim:

- Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri! (Atatürk)
- Ey Türk gençliği! Birinci vazifen; Türk istiklalini, Türk cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir. (Atatürk)
- Ak tolgalı beylerbeyi haykırdı: İlerle! (Yahya Kemal Beyatlı)
- Dur, yolcu! Bilmeden gelip bastığın
- Bu toprak bir devrin battığı yerdir. (Necmettin Halil Onan)

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Ünlem İşareti (!)

UYARI. Ünlem işareti, seslenme ve hitap sözlerinden hemen sonra konulabileceği gibi cümlenin sonuna da konabilir:

3. Alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırılmak istenen sözden hemen sonra yay ayraç içinde ünlem işareti kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

- Arkadaş, biz bu yolda türküler tuttururken
Sana uğurlar olsun... Ayrılıyor yolumuz!
(Faruk Nafiz Çamlıbel)

Örnekleri inceleyelim:

- İsteseymiş bir günde bitirirmiş (!) ama ne yazık ki vakti yokmuş (!).
- Adam, akıllı (!) olduğunu söylüyor.

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Kısa Çizgi (-)

1. Satıra sığmayan kelimeler bölünürken satır sonuna konur:

Örnekleri inceleyelim:

Soğuktan mı titriyordum, yoksa heyecandan, üzüntüden mi bilmem. Havuzun suyu bulanık. Kapının saatleri 12'yi geçmiş. Kanepelerde kimseler yok. Tramvay ne fena gıcırdadı! Tramvaydaki adam bir tanıdık mı idi acaba? Ne diye öyle dönüp dönüp baktı?

2. Cümle içinde ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için ara sözlerin veya ara cümlelerin başına ve sonuna konur, bitişik yazılır:

Örnekleri inceleyelim:

Küçük bir sürü -dört inekle birkaç koyun- köye giren geniş yolun ağzında durmuştu.
(Ömer Seyfettin)

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Kısa Çizgi (-)

3. Kelimelerin kökleri, gövdeleri ve eklerini birbirinden ayırmak için kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

- al-ış,
- dur-ak,
- gör-gü-süz-lük

4. Fiil kök ve gövdelerini göstermek için kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

- al-, dur-, gör-, ver-;
- başar-, kana-, okut-

5. İsim yapma eklerinin başına, fiil yapma eklerinin başına ve sonuna konur:

Örnekleri inceleyelim:

- -ak, -den, -ış, -lık;
- -ımsa-;
- -la-;
- -tır-

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Kısa Çizgi (-)

6. Heceleri göstermek için kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

- a-raş-tır-ma,
- bi-le-zik,
- du-ruş-ma,
- ku-yum-cu-luk,
- prog-ram,
- ya-zar-lık

7. Arasında, ve, ile, ila, ...-den ...-e anlamlarını vermek için kelimeler veya sayılar arasında kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

Aydın-İzmir yolu, Türk-Alman ilişkileri, Ural-Altay dil grubu, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, 09.30-10.30, Beşiktaş-Fenerbahçe karşılaşması, Manas Destanı'nda soy-dil-din üçgeni, 1914-1918 Birinci Dünya Savaşı, Türkçe-Fransızca Sözlük

GÖSTER

Örnekleri görmek için butona tıklayın.

Kısa Çizgi (-)

UYARI. Cümle içinde sayı adlarının yinelenmesinde araya kısa çizgi konmaz:

Örnekleri inceleyelim:

- On on beş yıl.
- Üç beş kişi geldi.

8. Matematikte çıkarma işareti olarak kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

- $50-20=30$
- $11-6=5$

9. Sıfırdan küçük değerleri göstermek için kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

- Dünya'dan 5000 ışık yılı uzaklıktaki Boomerang Nebula'sındaki sıcaklığın -272 santigrat (1.15 K) olduğu belirlenmiş bulunuyor.
- Dünyamızda şimdiye kadar ölçülen en düşük sıcaklık $-89,6$ derecedir.

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Uzun Çizgi (—)

Yazıda satır başına alınan konuşmaları göstermek için kullanılır. Buna konuşma çizgisi de denir.

NOT. Oyunlarda uzun çizgi konuşanın adından sonra da konabilir:

UYARI. Konuşmalar tırnak içinde verildiğinde uzun çizgi kullanılmaz.

Örnekleri inceleyelim:

Frankfurt'a gelene herkesin sorduğu şunlardır:

- Eski şehri gezdin mi?
 - Rothschild'in evine gittin mi?
 - Goethe'nin evini gezdin mi?
- (Ahmet Haşim)

Örnekleri inceleyelim:

Sıtkı Bey — Kaleyi kurtarmak için daha güzel bir çare var. Gerçekten ölecek adam ister.
İslam Bey — Ben daha ölmedim.
(Namık Kemal)

Örnekleri inceleyelim:

Arabamız tutarken Erciyes'in yolunu:
"Hancı dedim, bildin mi Maraşlı Şeyhoğlu'nu?"
(Faruk Nafiz Çamlıbel)

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Eğik Çizgi (/)

1. Dizeler yan yana yazıldığında aralarına konur:

Örnekleri inceleyelim:

Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak / Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak / O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak / O benimdir, o benim milletimindir ancak. (Mehmet Akif Ersoy)

2. Adres yazarken apartman numarası ile daire numarası arasına ve semt ile şehir arasına konur:

Örnekleri inceleyelim:

Altay Sokağı No.: 21/6 Kurtuluş / ANKARA
Ülke adı yazılacağına ise:
Atatürk Bulvarı No.: 217
06680 Kavaklıdere / Ankara
TÜRKİYE

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Eğik Çizgi (/)

3. Tarihlerin yazılışında
gün, ay ve yılı gösteren
sayıları birbirinden
ayırmak için konur:

Örnekleri inceleyelim:

18/11/1969,
15/IX/1994 vb.

4. Dil bilgisinde eklerin
farklı biçimlerini
göstermek için kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

-a /-e,
-an /-en,
-lık /-lik,
-madan /-meden

5. Genel Ağ adreslerinde
kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

<http://tdk.gov.tr>

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Eğik Çizgi (/)

6. Matematikte bölme işareti olarak kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

$$70/2=35$$

$$125/5=25$$

7. Fizik, matematik vb. alanlarda birimler arası orantıları gösterirken eğik çizgi araya boşluk konulmadan kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

g/sn (gram/saniye)

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Ters Eğik Çizgi (\)

Bilişim uygulamalarında art arda gelen dizinleri birbirinden ayırt etmek için kullanılır:

Örneği inceleyelim:

C:\Belgelerim\Türk İşaret Dili\Kitapçık.indd

GÖSTER

Örneği görmek için butona tıklayın.

Tırnak İşareti (" ")

1. Başka bir kimseden veya yazıdan olduğu gibi aktarılan sözler tırnak içine alınır:

Örnekleri inceleyelim:

Türk Dil Kurumu binasının yan cephesinde Atatürk'ün "Türk dili, Türk milletinin kalbidir, zihnidir." sözü yazılıdır.
Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinin ön cephesinde Atatürk'ün "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir." vecizesi yer almaktadır.

UYARI. Tırnak içindeki alıntının sonunda bulunan işaret (nokta, soru işareti, ünlem işareti vb.) tırnak içinde kalır:

Örnekleri inceleyelim:

"İzmir üzerine dünyada bir şehir daha yoktur!" diyorlar.
(Yahya Kemal Beyatlı)

2. Özel olarak vurgulanmak istenen sözler tırnak içine alınır:

Örnekleri inceleyelim:

Yeni bir "barış taarruzu" başladı.

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Tırnak İşareti (" ")

3. Cümle içerisinde eserlerin ve yazıların adları ile bölüm başlıkları tırnak içine alınır:

Örnekleri inceleyelim:

Bugün öğrenciler "Kendi Gök Kubbemiz" adlı şiiri incelediler.
"Yazım Kuralları" bölümünde bazı uyarılara yer verilmiştir.

UYARI. Cümle içerisinde özel olarak belirtilmek istenen sözler, kitap ve dergi adları ve başlıkları tırnak içine alınmaksızın eğik yazıyla dizilerek de gösterilebilir:

Örnekleri inceleyelim:

Cahit Sıtkı'nın *Şairin Ölümü* şiirini
Yahya Kemal çok sevmiştir.
(Ahmet Hamdi Tanpınar)

UYARI. Tırnak içine alınan sözlerden sonra gelen ekleri ayırmak için kesme işareti kullanılmaz:

Örnekleri inceleyelim:

Elif Şafak'ın "Bit Palas"ını okudunuz mu?

4. Bilimsel çalışmalarda künye verilirken makale adları tırnak içinde yazılır.

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Tek Tırnak İşareti (')

Tırnak içinde verilen cümlelerin içinde yeniden tırnağa alınması gereken bir sözü, ibareyi belirtmek için kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

Edebiyat öğretmeni "Şiirler içinde 'Han Duvarları' gibisi var mı?" dedi ve Faruk Nafiz'in bu güzel şiirini okumaya başladı.

"Atatürk henüz 'Gazi Mustafa Kemal Paşa' idi. Benden ona dair bir kitap için ön söz istemişlerdi."
(Fahri Rıfkı Atay)

[GÖSTER](#)

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Denden İşareti ("")

Bir yazıdaki maddelerin sıralanmasında veya bir çizelgede alt alta gelen aynı sözlerin, söz gruplarının ve sayıların tekrar yazılmasını önlemek için kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

a. Etken	fil
b. Edilgen	"
c. Dönüşlü	"
ç. İşteş	"

[GÖSTER](#)

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Yay Ayraç ()

1. Cümledeki anlamı tamamlayan ve cümlenin dışında kalan ek bilgiler için kullanılır. Yay ayraç içinde bulunan ve yargı bildiren anlatımların sonuna uygun noktalama işareti konur:

2. Özel veya cins isme ait ek, ayraçtan önce yazılır:

3. Tiyatro eserlerinde ve senaryolarda konuşanın hareketlerini, durumunu açıklamak ve göstermek için kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

Anadolu kentlerini, köylerini (Köy sözünü de çekinerek yazıyorum.)
gezsek bile görmek için değil,
kendimizi göstermek için geziyoruz.
(Nurullah Ataç)

Örnekleri inceleyelim:

Yunus Emre'nin (1240?-1320)...
İmek filinin (ek fil) geniş zamanı
şahıs ekleriyle çekilir.

Örnekleri inceleyelim:

İhtiyar – (Yavaş yavaş Kaymakam'a
yaklaşır.) Ne oluyor beyefendi? Allah
rızası için bana da anlatın...
(Reşat Nuri Güntekin)

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Yay Ayraç ()

4. Alıntıların aktarıldığı eseri, yazarı veya künye bilgilerini göstermek için kullanılır:

5. Alıntılarda, alınmayan kelime veya bölümlerin yerine konulan üç nokta, yay ayraç içine alınabilir.

6. Bir söze alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırmak için kullanılan ünlem işareti yay ayraç içine alınır:

Örnekleri inceleyelim:

Cihanın tarihi, vatanı uğrunda senin kadar uğraşan,
kanını döken bir millet daha gösteremez. Senin kadar
kimse kendi vatanına sahip olmaya hak kazanmamıştır.
Bu vatan ya senindir ya kimsenin. (Ahmet Hikmet Müftüoğlu)
Eşin var, aşîyanın var, baharın var ki beklerdin
Kıyametler koparmak neydi ey bülbül, nedir derdin?
(Mehmet Akif Ersoy)

Örnekleri inceleyelim:

Adam, akıllı (!) olduğunu söylüyor.

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Yay Ayraç ()

7. Bir bilginin şüpheyile karşılandığını veya kesin olmadığını göstermek için kullanılan soru işareti yay ayraç içine alınır:

Örnekleri inceleyelim:

1496 (?) yılında doğan Fuzuli...

8. Bir yazının maddelerini gösteren sayı ve harflerden sonra kapama ayraç konur:

Örnekleri inceleyelim:

I) 1) A) a)
II) 2) B) b)

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Köşeli Ayrac ([])

1. Ayrac içinde ayrac kullanılması gereken durumlarda yay ayractan önce köşeli ayrac kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

Halikarnas Balıkçısı [Cevat Şakir Kabaağaçlı (1886-1973)] en güzel eserlerini Bodrum'da yazmıştır.

2. Metin aktarmalarında, çevirilerde, alıntılarda çalışmayı yapanın eklediği sözler için kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

"Eldem, Osmanlı'da en önemli fark[ın], mezar taşının şeklinde ortaya çık[tığını] söyledikten sonra..." (Hilmi Yavuz)

3. Kaynak olarak verilen kitap veya makalelerin künyelerine ilişkin bazı ayrıntıları göstermek için kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

Reşat Nuri [Güntekin],
Çalikuşu, Dersaadet, 1922.
Server Bedi [Peyami Safa]

[GÖSTER](#)

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Kesme İşareti (')

1. Özel adlara getirilen iyelik, durum ve bildirme ekleri kesme işaretiyle ayrılır:

Örnekleri inceleyelim:

Kurtuluş Savaşı'nı, Atatürk'üm,
Türkiye'mizin, Fatih Sultan Mehmet'e,
Muhibbi'nin, Gül Baba'ya, Sultan
Ana'nın, Mehmet Emin Yurdakul'dan,
Kâzım Karabekir'i, Yunus Emre'yi

UYARI. Yer bildiren özel isimlerde kısaltmalı söyleyiş söz konusu olduğu zaman ekten önce kesme işareti kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

Hisar'dan, Boğaz'dan vb.

UYARI. Belli bir kanun, tüzük, yönetmelik kastedildiğinde büyük harfle yazılan kanun, tüzük, yönetmelik sözlerinin ek alması durumunda kesme işareti kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

Bu Kanun'un 17. maddesinin c bendi...
Yukarıda adı geçen Yönetmelik'in 2'nci maddesine göre... vb.

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Kesme İşareti (')

UYARI. Özel adlar için yay
ayraç içinde bir açıklama
yapıldığında kesme işareti
yay ayraçtan önce kullanılır:

UYARI. Ek getirildiğinde
Avrupa Birliği kesme
işareti ile kullanılır:

UYARI. Sonunda 3. teklik kişi
iyelik eki olan özel ada, bu ek
dışında başka bir iyelik eki
getirildiğinde kesme işareti
konmaz:

Örnekleri inceleyelim:

- Yunus Emre'nin (1240?-1320),
- Yakup Kadri'nin
(Karaosmanoğlu) vb.

Örnekleri inceleyelim:

- Avrupa Birliği'ne üye ülkeler...
- Avrupa Birliği'nin kuruluşunun
18. yılı.

Örnekleri inceleyelim:

- Boğaz Köprümüzün güzelliği,
- Amik Ovasının bitki örtüsü,
- Kuşadamızdaki liman vb.

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Kesme İşareti (')

UYARI. Kurum, kuruluş, kurul, birleşim, oturum ve iş yeri adlarına gelen ekler kesmeyle ayrılmaz:

UYARI. Özel adlara getirilen yapım ekleri, çokluk eki ve bunlardan sonra gelen diğer ekler kesmeyle ayrılmaz:

UYARI. Başbakanlık, Rektörlük vb. sözler ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde Başbakanlığa, Rektörlüğe vb. biçimlerde yazılır.

Örnekleri inceleyelim:

Türkiye Büyük Millet Meclisine, Türk Dil Kurumundan, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkanlığına; Bakanlar Kurulunun, Danışma Kurulundan, Yürütme Kuruluna; Türkiye Büyük Millet Meclisinin 112'nci Birleşiminin 2'nci Oturumunda; Mavi Köşe Bakkaliyesinden vb.

Örnekleri inceleyelim:

Türklük, Türkleşmek, Türkçü, Türkçülük, Türkçe, Müslümanlık, Hristiyanlık, Avrupalı, Avrupalılaşmak, Aydınlı, Konyalı, Bursalı, Ahmetler, Mehmetler, Yakup Kadri, Türklerin, Türklüğün, Türkleşmekte, Türkçenin, Müslümanlıkta, Hollandalıdan, Hristiyanlıktan, Atatürkçülüğün vb.

[GÖSTER](#)

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Kesme İşareti (')

UYARI. Sonunda p, ç, t, k ünsüzlerinden biri bulunan Ahmet, Çelik, Halit, Şahap; Bosna-Hersek; Kerkük, Sinop, Tokat, Zonguldak gibi özel adlara ünlüyle başlayan ek getirildiğinde kesme işaretine rağmen Ahmedî, Halidî, Şahabî; Bosna-Hersegî; Kerküğü, Sinobu, Tokadî, Zonguldağı biçiminde son ses yumuşatılarak söylenir.

UYARI. Özel adlar yerine kullanılan "o" zamiri cümle içinde büyük harfle yazılmaz ve kendisinden sonra gelen ekler kesme işaretiyle ayrılmaz.

2. Kişi adlarından sonra gelen saygı ve unvan sözlerine getirilen ekleri ayırmak için konur:

Örnekleri inceleyelim:

Nihat Bey'e, Ayşe Hanım'dan, Mahmut Efendi'ye, Enver Paşa'ya;

3. Kısaltmalara getirilen ekleri ayırmak için konur:

Örnekleri inceleyelim:

TBMM'nin, TDK'nin, BM'de, ABD'de, TV'ye vb.

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Kesme İşareti (')

4. Sayılara getirilen ekleri ayırmak için konur:

Örnekleri inceleyelim:

1985'te, 8'inci madde, 2'nci kat;
7,65'lik, 9,65'lik, 657'yle vb.

5. Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adlarına gelen ekleri ayırmak için konur:

Örnekleri inceleyelim:

Başvurular 17 Aralık'a kadar sürecektir.
Yabancı Sözlere Karşılıklar Kılavuzu'nun
veri tabanının Genel Ağ'da hizmete
sunulduğu gün olan 12 Temmuz 2010
Pazartesi'nin TDK için önemi büyüktür.

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.

Kesme İşareti (')

6. Seslerin ölçü ve söyleyiş gereği düştüğünü göstermek için kullanılır:

Örnekleri inceleyelim:

Bir ok attım karlı dağın ardına
Düştü m'ola sevdiğimin yurduna
İl yanmazken ben yanarım derdine
Engel aramızı açtı n'eyleyim (Karacaoğlu)
Şems'in gözlerine bir şüphe çörekledi: "Dostum ne'n var?
Her şey yolunda mı?" (Elif Şafak)
Güzelliğin on par'etmez
Bu bendeki aşk olmasa (Âşık Veysel)

7. Bir ek veya harften sonra gelen ekleri ayırmak için konur:

Örnekleri inceleyelim:

a'dan z'ye kadar,
Türkçede -lık'la yapılmış sözler.

GÖSTER

Örnekleri görmek için
butona tıklayın.